

دستورالعمل شماره : ۵۳۸ / ۱۴۰۰ / ۲۰۰

تاریخ : ۰۸ / ۱۲ / ۱۴۰۰

موضوع : دستورالعمل تشویق گزارش دهندگان فساد و فرار مالیاتی

در اجرای مقررات ماده ۳۴ آیین نامه اجرایی ماده ۲۱۹ قانون مالیات های مستقیم مصوب ۲۴ / ۰۹ / ۱۳۹۸ (چنانچه بر اساس اطلاعات ارسالی اشخاص ثالث، مودیان مالیاتی جدید و درآمد های کتمان شده مشمول مالیات شناسایی و مالیات متعلق مطالبه و وصول گردد سازمان می تواند با رعایت مقررات قانونی مربوط نسبت به پرداخت پاداش متناسب با اطلاعات مکتسبه و مالیات وصولی از درآمد اختصاصی سازمان در وجه اشخاص مذکور، در چارچوب دستورالعملی که به تصویب رئیس کل سازمان می رسد اقدام نماید. پرداخت پاداش موضوع این ماده در خصوص اشخاصی که به موجب قوانین و مقررات ملزم به ارسال اطلاعات مربوط می باشند، برای ارائه اطلاعات مزبور جاری نخواهد بود) به منظور استفاده از توان نظارتی مردمی برای کشف و کاهش فرار مالیاتی، حمایت از آنها در برابر آسیب های احتمالی و همچنین ایجاد انگیزه در اشخاص به منظور ارائه اطلاعاتی که کتمان درآمد فعالان اقتصادی، دستورالعمل موضوع ماده ۳۴ آیین نامه اجرایی ماده ۲۱۹ قانون مالیات های مستقیم در خصوص نحوه حمایت و

تشویق گزارش دهندگان فرار مالیاتی به جهت تقویت انگیزه افراد در ارائه گزارش فرار مالیاتی به شرح زیر تدوین می گردد :

فصل اول : کلیات

ماده ۱: تعاریف :

الف) فرار مالیاتی: کتمان درآمد، اختفای فعالیت اقتصادی از طریق عدم انجام تکالیف قانونی به منظور عدم پرداخت مالیات و همچنین اقدامات موضوع مصادیق جرم مالیاتی ماده ۲۷۴ قانون مالیات های مستقیم که منجر به فرار مالیاتی می گردد و عدم انجام تکالیف قانونی در پرداخت مالیات می باشد.

ب) سامانه: سامانه گزارش های مردمی فرار مالیاتی مندرج در درگاه اینترنتی سازمان امور مالیاتی کشور

ج) سازمان: سازمان امور مالیاتی کشور.

د) واحد بازرسی ستادی: دفتر بازرسی و مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی سازمان امور مالیاتی کشور.

ه) واحدهای اجرایی استانی: واحدهای اجرایی بازرسی و مبارزه با فرار مالیاتی مستقر در ادارات کل امور مالیاتی سراسر کشور و اداره کل بازرسی و مبارزه با فرار مالیاتی شهر و استان تهران که شرح وظایف آن طی بخشنامه شماره ۲۵۶۳۱/۲۴۰/د مورخ ۱۳۹۹/۰۶/۱۵ ابلاغ شده است.

و) گزارش دهنده: اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمان های مردم نهاد که به طور داوطلبانه به ارائه گزارش فرار مالیاتی موضوع بند (الف) این ماده از

طریق سامانه موضوع بند (ب) به مراجع بند (د) و (هـ) این ماده اقدام نمایند.

ز) گزارش فرار مالیاتی: کلیه اطلاعات، گزارشات و مستندات ارسالی توسط اشخاص موضوع بند «و» از طریق سامانه گزارشات مردمی فرار مالیاتی:

ح) گزارش موثق: گزارشی است که پس از بررسی واحد های اجرایی بازرسی مالیاتی منجر به شناسایی درآمد کتمان شده گردیده و در فرآیند های رسیدگی، مطالبه مالیات و قطعیت آن انجام شده باشد.

ط) کارگروه ستادی: کارگروه مستقر در ستاد سازمان که اعضاء آن متشکل از مدیران کل یا نمایندگان دفاتر بازرسی، ارزیابی عملکرد و هماهنگی هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری، حقوقی و قرارداد های مالیاتی، حراست، حسابرسی مالیاتی و دادستانی انتظامی مالیاتی بوده و دبیر کارگروه ستادی نیز مدیرکل دفتر بازرسی و مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی می باشد

ی) کارگروه استانی: کارگروه استانی موضوع ماده ۳۴ آیین نامه اجرایی ماده ۲۱۹ قانون مالیات های مستقیم با ریاست مدیرکل امور مالیاتی مربوطه و متشکل از مسئولان واحد حراست، امور حقوقی، دادیار مسئول اداره کل، واحد اجرایی بازرسی مالیاتی به همراه رئیس اداره امور مالیاتی واحد رسیدگی کننده می باشد.

ک) مرجع رسیدگی: واحد های اجرایی بازرسی مالیاتی استانها و اداره کل بازرسی و مبارزه با فرار مالیاتی شهر و استان تهران که پس از بررسی گزارشات فرار مالیاتی، مستندات اطلاعیه را با توجه به ماهیت موضوع بند (الف) این ماده رسیدگی مالیاتی نموده و پس از تعیین میزان فرار مالیاتی

احتمالی ناشی از سوت زنی، نسبت به صدور اوراق تشخیص و مطالبه مالیات حسب مورد اقدام می نمایند. واحد های مذکور در صورت نیاز می توانند از ظرفیت سایر واحد های رسیدگی اداره کل امور مالیاتی ذیربط استفاده کنند.

فصل دوم (دریافت و ثبت گزارشات فرار مالیاتی

ماده ۲: گزارش دهندگان، گزارشات مرتبط با فرار مالیاتی را مطابق با فرآیند پیش بینی شده در سامانه درج نموده و کد رهگیری اختصاصی را از طریق پیامک دریافت می نمایند. کلیه اطلاعات واصله محرمانه بوده و واحد های رسیدگی کننده و ناظر بر فرآیند، موظف به حفظ اصول محرمانگی می باشند. در صورت عدم رعایت اصول محرمانگی با متخلف برابر مقررات برخورد خواهد شد.

تبصره: اطلاعات هویتی و شماره تماس ثبت شده در سامانه الزامی نبوده و در صورت ثبت صرفا برای دفتر مرکزی حراست قابل نمایش است و لذا واحد های اجرایی استانی فقط دسترسی مشاهده به متن اطلاعیه و مستندات واصله را خواهند داشت. در صورت درخواست واحد های اجرایی استانی برای الزام به ارتباط با گزارش دهنده، از طریق دفتر مرکزی حراست امکان ارتباط با گزارش دهنده میسر می باشد.

ماده ۳: واحد های اجرایی استانی موظفاند گزارشات دریافتی فرار مالیاتی ارسالی از واحد بازرسی ستادی یا سایر مراجع برون سازمانی را پس از دریافت، بررسی و در ادامه با انجام اقدامات لازم و رفع محدودیت های مرتبط با محرمانگی، مضمون گزارش را در سامانه ثبت و نتایج رسیدگی های مالیاتی منتج به کشف فرار مالیاتی مبتنی بر برگ تشخیص، قطعیت و

وصول مالیات را در آن درج نمایند. بدیهی است در صورت عدم ثبت گزارشات و نتیجه اقدامات در سامانه، موارد در خروجی گزارشات عملکرد واحد های بازرسی استانی و ارزیابی عملکرد آنها منعکس نخواهد شد.

ماده ۴: به منظور رسیدگی بهتر و موثر به گزارشات مردمی واصله می - بایست امکان انتخاب استان محل فعالیت اشخاص مرتبط با گزارشات فرار مالیاتی به همراه آدرس دقیق و همچنین ارسال مستندات از طریق سامانه برای گزارش دهندگان فراهم گردد. همچنین در صورت نیاز به تکمیل اطلاعات مرتبط با گزارش فرار مالیاتی ثبت شده در سامانه، شماره های ارتباطی واحد های اجرایی استانی در درگاه الکترونیکی سازمان قابل مشاهده می باشد.

ماده ۵: معاونت در آمد های مالیاتی با همکاری معاونت حقوقی و فنی مالیاتی پیشنهادات لازم جهت ارتقاء سامانه را جهت پیاده سازی تغییرات و بروز رسانی به معاونت فناوری های مالیاتی حسب مورد اعلام می نمایند.

فصل سوم (نحوه رسیدگی به گزارشات فرار مالیاتی

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان
ماده ۶: اطلاعات وارده از طریق سامانه صرفاً در اختیار رئیس کل سازمان قرار گرفته و پس از ارجاع ایشان، مرجع رسیدگی مکلف است اطلاعات واصله را برداشت، بررسی اولیه و رسیدگی مالیاتی نمایند.

تبصره ۱: براساس پیش بینی های انجام شده در وضعیت های مختلف برای هر اطلاعیه واحد های اجرایی استانی موظفند ظرف مدت ۱۰ روز از ثبت گزارش نسبت به تعیین تکلیف اولیه در وضعیت اطلاعیه ها اقدام نمایند.

تبصره ۲: ادارات کل امور مالیاتی و واحد های اجرایی استانی مکلفند اطلاعیه هایی که از طرف واحد ستادی به جهت اهمیت به صورت ویژه معرفی شده اند را با درجه اولویت بالا در دستور کار قرار داده و در بررسی مستندات و فرآیند های قطعی سازی تسریع نمایند.

ماده ۷: اطلاع رسانی از نتیجه اقدامات انجام شده به گزارش دهنده مبنی بر تطبیق یا عدم تطبیق گزارش واصله با مصادیق فرار مالیاتی، نتیجه رسیدگی و اختتام پرونده صرفا از طریق سامانه و شماره تماس ثبت شده در هنگام ثبت اطلاعیه فراهم می باشد.

ماده ۸: واحد بازرسی ستادی در صورت عدم اقناع از نتیجه رسیدگی ثبت شده توسط واحد های اجرایی مالیاتی از طریق انطباق با اطلاعیه ها و مستندات واصله، گزارش را جهت بررسی تکمیلی مجدداً به اداره کل امور مالیاتی مربوطه عودت نماید.

ماده ۹: واحد بازرسی ستادی موظف است به فرآیند بررسی و رسیدگی گزارش های فرار مالیاتی که در واحد های اجرایی استانی در حال پیگیری می باشد، نظارت و گزارش عملکرد هر واحد را به صورت دوره ای به معاونت درآمد های مالیاتی ارائه نماید.

فصل چهارم (اقدامات حمایتی

ماده ۱۰: در راستای اجرای بند سوم اصول دوازده گانه حاکم بر نقشه ملی پیشگیری و مقابله با فساد اداری و اقتصادی دولت سیزدهم؛ مصادیق ماده ۱۷ قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد (مصوب ۱۳۹۰/۰۲/۲۹)،

منجمله عدم افشای اطلاعات مربوط به هویت و مشخصات خانوادگی و محل سکونت یا فعالیت گزارش دهندگان، مگر در موارد خاصی که مرجع قضایی به لحاظ ضرورت شرعی یا تأمین حق دفاع متهمان فرار مالیاتی افشای هویت آنان را لازم بداند، صادق خواهد بود.

تبصره: گزارش دهندگان در صورتی مشمول حمایت های موضوع این دستورالعمل می شوند که اطلاعیه آنها مصداق مقررات ماده ۲۰ این دستورالعمل قرار نگیرد.

ماده ۱۱: به استناد بند (د) ماده ۱۷ قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد، هرگونه رفتار تبعیض آمیز از جمله اخراج، بازخرید کردن، بازنشسته نمودن پیش از موعد، تغییر وضعیت، جابجایی، ارزشیابی غیرمنصفانه، لغو قرارداد، قطع یا کاهش حقوق و مزایای گزارش دهنده و منبعی که گزارش فرار مالیاتی را به مراجع قانونی یا سازمان امور مالیاتی کشور منعکس می کنند و یا ایجاد هرگونه موانع در استیفای حقوق اجتماعی و شهروندی ایشان ممنوع است.

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

فصل پنجم (نحوه جبران خدمات و تعیین پاداش

ماده ۱۲: پرداخت پاداش به پیشنهاد کارگروه ستادی و تایید رئیس کل سازمان از مبلغ وصولی ناشی از کشف فرار مالیاتی گزارش موثق شده به گزارش دهندگانی که اطلاعات خود را برای پیشگیری، کشف یا اثبات جرم فرار مالیاتی و همچنین شناسایی مرتکبین جرم فرار مالیاتی در اختیار سازمان قرار می دهند قابل انجام خواهد بود.

ماده ۱۳: چنانچه پس از بررسی اطلاعاتیه توسط واحد اجرایی استانی شناسایی فرار مالیاتی محرز شود؛ پس از طی مراحل رسیدگی، دادرسی و وصول مالیات از محل فرار مالیاتی شناسایی شده گزارش موثق، به پیشنهاد کارگروه استانی و تأیید واحد بازرسی ستادی، گزارش مذکور در کارگروه ستادی جهت تصویب موارد تشویقی مطرح می‌شود. کارگروه مذکور به تشخیص خود می‌تواند تا یک درصد مبلغ مالیات قطعی و وصول شده (به استثنای پاداش موضوع بند ۱۱ تبصره ۸ ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات های مستقیم که طبق مقررات مربوط به خود قابل پرداخت است) را جهت پرداخت پاداش به رئیس کل سازمان پیشنهاد نموده که پس از تأیید رئیس کل سازمان مبنای پرداخت قرار می‌گیرد. مبلغ پاداش پرداختی معاف از مالیات است.

تبصره ۱: نظر به محدودیت های سازمان و ضرورت اعمال اولویت در رسیدگی به گزارشات فرار مالیاتی، پرداخت پاداش در گزارشات موثق صرفاً برای موارد با مالیات قطعی شده معادل حدنصاب ماده ۸۴ قانون مالیات های مستقیم و بالاتر از آن قابل پرداخت می باشد.

تبصره ۲: مأخذ تخصیص پاداش صرفاً میزان مالیات شناسایی و وصول شده ناشی از فرار مالیاتی، از محل درآمد های اختصاصی موضوع ماده ۲۱۷ قانون مالیات های مستقیم و مطابق آیین نامه آن قابل پرداخت می باشد.

ماده ۱۴: در اجرای مقررات بخش اخیر ماده ۳۴ آیین نامه اجرایی ماده ۲۱۹ قانون مالیات های مستقیم، اشخاصی که به موجب قوانین و مقررات و وظایف ذاتی ملزم به ارسال اطلاعات مربوط به سازمان می باشند و همچنین کارکنان و مقام هایی که مکلف به ارائه اطلاعات حسب تکالیف سازمانی در ارتباط با سلامت نظام اداری و مقابله با فساد و فرار مالیاتی بوده

و موظف به شناسایی افراد متخلف و معرفی آنها هستند (منجمله کلیه کارکنان سازمان) مشمول تشویق‌های مندرج در این دستورالعمل نمی‌باشند.

ماده ۱۵: چنانچه دو یا چند نفر فرار مالیاتی را گزارش دهند، مبلغ پاداش میان آنها تقسیم خواهد شد.

ماده ۱۶: نظر به عدم الزام به ثبت اطلاعات هویتی گزارش دهنده در سامانه، در مواردی که گزارش دهنده درخواست پرداخت پاداش داشته باشد، ملزم به ثبت اطلاعات هویتی، شماره تلفن همراه و مشخصات حساب بانکی خود بوده، در غیر این صورت، پرداخت پاداش موضوع فصل پنجم این دستورالعمل فاقد موضوعیت است. اطلاع رسانی در خصوص نتیجه اقدامات واحد های اجرایی استانی و همچنین تایید تخصیص پاداش به گزارش دهندگان از طریق شماره تماس ثبت شده در سامانه انجام می‌پذیرد. بدیهی است ذی‌نفع اصلی دریافت پاداش موضوع این دستورالعمل گزارش دهنده می‌باشد.

فصل ششم (سایر مقررات) سایر مقررات؛ واحد مالی کارفرمایان

ماده ۱۷: جلسات کارگروه استانی و ستادی به ترتیب به پیشنهاد مسئول واحد بازرسی استانی و دبیر کارگروه ستادی تشکیل می‌گردد.

ماده ۱۸: در صورتیکه موضوع گزارش فرار مالیاتی و مستندات واصله قبل از ثبت گزارش فرار مالیاتی در سامانه، در اختیار سازمان و ادارات کل امور مالیاتی بوده یا امکان کشف تخلف بر اساس اطلاعات بانک های اطلاعاتی توسط سازمان امکان پذیر باشد، پرداخت پاداش فاقد موضوعیت خواهد

بود. تشخیص این امر حسب نیاز بر عهده کارگروه ستادی موضوع بند (ط) ماده یک این دستورالعمل خواهد بود.

ماده ۱۹: در مواردی که گزارش منتج به فرار مالیاتی، مربوط به دستگاه های موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری باشد؛ ضمن رعایت بخشنامه شماره ۱۱۰۹۰۷ / ۵۹۴۱۱ مورخ ۲۱ / ۰۹ / ۱۴۰۰ معاون اول رئیس جمهور، کارگروه ستادی موظف است الزاما وفق مقررات شیوه نامه داخلی نحوه اجرای مواد ۲۷۴ الی ۲۷۷ قانون مالیات های مستقیم، موارد تخلف را به مراجع قضایی ارجاع و پس از احراز جرم توسط آن مراجع و تأیید فرار مالیاتی، کارگروه مذکور می تواند وفق مقررات فصل پنجم این دستورالعمل اقدام نماید. چنانچه توسط مراجع ذیصلاح رأی برائت صادر گردد، موضوع خاتمه یافته و مراتب به گزارش دهنده اعلام می شود.

تبصره: در سایر موارد خارج از موضوع این ماده کارگروه می تواند نسبت به تصویب پرداخت پاداش به گزارشات موثق رأسا اقدام نمایند.

ماده ۲۰: هرگونه اظهار خلاف واقع و نیز ارائه اسناد و مدارک غیر واقعی که موجب تضییع حقوق قانونی دولت یا شخص ثالث گردد به استناد ماده ۲۴ قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد و سایر قوانین موضوعه، جرم محسوب و قابل پیگرد است.

ماده ۲۱: با توجه به تاثیر مخرب پدیده مذموم ارتشاء در وقوع تخلفات منجر به فرار مالیاتی و به منظور تشویق کارکنان امتناع کننده از اخذ رشوه و گزارش دهندگان این نوع از تخلفات؛ در مواقعی که هر یک از کارکنان سازمان امور مالیاتی از پیشنهاد اخذ رشوه امتناع و مراتب را به دفتر مرکزی حراست یا دادستانی انتظامی مالیاتی یا دفاتر مستقر آنها در ادارات

کل امور مالیاتی استان‌ها به صورت مستند و مکتوب اعلام نماید ، دبیر کمیته موضوع مواد ۲۷۴ الی ۲۷۷ قانون مالیات های مستقیم پس از طرح و تأیید موضوع در کارگروهی متشکل از مدیرکل دفتر مرکزی حراست، دادستان انتظامی مالیاتی، مدیرکل دفتر حقوقی، مدیرکل دفتر بازرسی و مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی و مدیرکل دفتر بازرسی، ارزیابی عملکرد و هماهنگی هیات های رسیدگی به تخلفات اداری، ضمن ارائه به رئیس کل سازمان جهت درخواست تشویق کارمند امتناع کننده از دریافت رشوه، در اجرای قوانین و مقررات موضوعه مراتب را جهت طرح شکایت از راشی نزد مراجع قضایی به دفتر حقوقی سازمان ارجاع می نماید.

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان